„Danskeren",
et halvugentlig Nyheds- og Oplysningsblad for det dansk Folk i Amerika,
udgivet af
DANISH LUTH. PUBL. HOUSE,
Blair, Nebr.

„Danskeren" udgaar hver Tirsdag og Fredag.
Pris pr. Aargang.
i de Forenede Stater $1.50. Udlandet $2.00
Bladet betales i Forskud.
Bestilling, Betaling, Adresseforandring og andet angaaende Bladet adresseres:
DANISH LUTH. PUBL. HOUSE,
Blair, Nebr.

Redaktør: A. M. Andersen.
Alle Bidrag til „Danskeren"s Indhold: Afhandlinger, Korrespondancer og Artikler af enhver Art, bedes adresseret:
A. M. Andersen, Blair, Nebr.

Entered at Blair Postoffice as second-class matter.

Advertising Rates made known upon application.

I Tilfælde af Uregelmæssigheder ved Modtagelsen bedes man klage til det stedlige Postvæsen. Skulde det ikke hjælpe, bedes man henvende sig til „Danskeren"s Kontor.

Naar Læserne henvender sig til Folk, der averterer i Bladet, enten for at købe hos dem eller for at faa Oplysning om det averterede, bedes De altid omtale, at De saa Avertissementet i dette Blad. Det vil være til gensidig Nytte.

Taksigelses-Dagen vil blive fejret af 500,000 Mænd, som er ansat i Landets Fabrikker siden 3. November.

Forglem ikke vort Tilbud, at „Danskeren" gives frit til alle nye Abonnenter fra Dato til Aarets Udgang.

Nebraska er i Aar rykket op til 3. Plads blandt Staterne som Majsproducent. Illinois og Iowa er kun lidt foran den.

„Philadelphia er bleven plyndret", siger „North American". Dertil gør en Kollega den Bemærkning, at denne Beretning næppe kan kaldes en Nyhed.

Past. N. Hansen meddeler os under 18. ds., at Missionær Winther med Familie lykkelig ankom til Japan den 14. Okt. Han har fundet Tilstanden i Kurume over Forventning god.

„The World Herald" spaar, at Sherman Anti-Trust-Loven, der virkelig har vist sig effektiv imod Tobakstrusten, vil blive ændret eller tilbagekaldt under Taft. — Lad os bare ikke forhaste os. Nu, Valget er overstaaet, har det da ingen Hast med at sige, hvad Manden vil gøre eller lade andre gøre.

Samuel Gomper anføres saaledes fra Federation af Labors Konvention i Denver: „Jeg tilhører intet politiff Parti. Jeg er Trade-Unionist. Jeg ønsker, at Trade-Unionisterne altid maa have Retten paa deres Side; men enten de har Ret eller Uret, staar jeg altid med dem." Han er ogsaa lige ved at fordømme Sherman-Anti-Trust-Loven.

Det saa en Tid ud, som alle Statsembedsmænd i Nebraska vilde blive Demokrater, men de sidste Beretninger tyder paa, at de fleste af dem, om ikke alle, med Undtagelse af Guvernøren bliver Republikanere. Men Statens Legislatur, baade Senatet og Huset, bliver demokratisk, og da Guvernøren tillige er Demokrat, kan man i det mindste vente at faa vedtaget en Bankgaranti-Lov.

Omaha-Bladet „The World Herald" leverede i Onsdags en Artikel, hvori anføres af et Øjevidne tilligemed hans Hustru stærke Domme over Teateret. Der siges bl. a., at Teateret er et Sted, hvor gode Mennesker kan lære at finde sig i sørgelige Afvigelser fra nytestamentlig Moral. For Kunstens Skyld ignoreres absolut fordømmelig Umoralitet. Kristne maa holde sig borte fra Teateret. — Bladet selv spørger, hvor vi saa kan gaa; thi alle Vegne i Livet møder vi de samme Onder. — Hertil kan dog modbemærkes, at Teatret giver sig ud for at være Samfundsopdrager.

Religion i Statsskolerne?

Fra forskellige Sider har der i den senere Tid været slaaet paa dette Tema her i „Danskeren". Det er med levende Interesse, vi altid følger med, naar den Sag kommer paa Tale, hvorfor vi ogsaa vil give vort Besyv med i Drøftelsen.

Først et Par Forbemærkninger. Alt i denne Verden er ufuldkomment. For den, der ejer et opladt, kritisk Øje, er det ikke vanskeligt at opdage, at „Menneskene ikke er saa gode, som de burde være." Biskop Balle er langt fra ene om den Opdagelse.

Men hvis er Skylden? Hvor finder vi Kilden til de Onder eller Aarsagen til de Mangler, Samfundet lider under?

Hos Fædrene, Opdragerne — naturligvis. Systemets Mangler kan ogsaa have sin Del af Skylden. Saadan ræsonerer man i hvert Fald.

Vi lægger Mærke til, at alle, som taler eller skriver om Religion i Skolerne, gør det ud fra Synet paa Skavanker i vort nationale eller sociale Liv. Og saa falder man over de offentlige Dannelsesanstalter, den offentlige Skole.

Det synes os i Grunden forkert. Thi Samfundet bestaar af enkelte Mænd og Kvinder, og disse Mænd og Kvinder faar hverken deres første eller fornemste Opdragelse i Skolen.

Hjemmet, Hjemmet! Dets Pligter kan aldrig og skal aldrig overtages af Skolen. Hjemmet er og bliver det Sted, hvor Drengen og Pigen, der vokser op og bliver Mand og Kvinde, faar deres første og fornemste Paavirkning.

Skolen har sin store Betydning, men den kan aldrig blive den fornemste Faktor i Opdragelsen. Hjemmet bliver her altid Nr. 1, og Skolen træder støttende til som Nr. 2.

Førend vi endnu gaar nærmere ind paa Spørgsmaalet om Religion i Skolen vil vi gøre opmærksom paa, at der ved dette Spørgsmaals Drøftelse i Reglen bruges Ordene „Religion" og „Moral".

Bevidst eller ubevidst, saa peger disse Ord i forkert Retning. Moral vil man have, og Religion vil man bruge til at fremelske den.

Men ogsaa Hedningerne ved at tale om baade Moral og Religion, ja endog om Gudsfrygt. Desuagtet er der af deres Gudsforhold eller Religion aldrig udsprunget en Moral, Samfundet kunde være tjent med.

Man hører ikke sjælden Tale om Religion som det bedste Politi. Det er noget i samme Linie. Men vil man have saadan Politireligion, saa kommer man aldrig længere end til Politi.

Nej, skal der være Tale om Religion i Opdragelsen, saa skal det ikke være hverken hedensk eller jødisk Religion, men den kristne Religion, Kristendom.

Og her møder vi netop Vanskeligheden med Hensyn til Religions Indførelse i vor offentlige Skole. Landets Konstitution hjemler dets Borgere fri Religionsøvelse. Dette gælder ikke alene alle kristne Bekendelser og Sekter, men ogsaa indvandrede Jøder og Hedninger.

Hvorledes skulde Staten nu indføre Religionsundervisning i Skolerne? Noget sligt som Religionskongressen i Chicago i 1893 kunde det ikke blive; thi det var et Sammensurium af alle Religioner.

Det nærmeste, vi kunde tænke os som et Fællesudtryk for alle Religioner (en Nevilering), det vilde være Unitarisme. Og hvem vilde vel synes om en saadan Religions Indførelse! Det vilde med det samme være forbi med Religionsfrihed.

Formodentlig tænker Katolikkerne, at det vilde blive deres religiøse Opfattelse, der vilde blive indført. Men det er det samme, i hvad Retning man tænker, saa møder vi uovervindelige Vanskeligheder.

Og hvad med Lærere? Hvor skulde Staten faa dem fra? Den skulde da indføre Religion som Undervisningsfag ved Normalskolerne. Men hvem, hvilken Bekendelse skulde undervise? Atter her staar vi overfor de forskelligste religiøse Anskuelser og Affkygninger.

Og, om denne Vanskelighed var overvunden — hvad vi anser som en Umulighed — hvem garanterede saa, at disse Statens Skolelærere og Lærerinder blev levende Hjertekristne? Thi det vilde næppe baade meget at have vantro Mennesker til at undervise i Religion.

Og saa Grundlovsbruddet? Man siger, at Guds Lov staar over Grundloven, og det er jo fuldstændig rigtigt. Men vi staar atter overfor den samme Vanskeliged. Thi skulde Grundloven forandres, saa skulde der jo vælges mellem Bekendelserne.

Heller ikke kan en Grundlovsforandring finde Sted uden en Folkeafstemning. Og hvilken Bekendelse vilde mon faa Majoritet? Absolut ingen. En Grundlovsforandring i den Retning kan ikke tænkes, med mindre en Folkefører først svinger sig op til Despot, saa en vis Religion indføres ved Magtbud fra oven.

(Mere.)

Kejser Wilhelm.

Netop fordi, Kejser Wilhelm er saa forskellig fra saa mange andre nulevende Regenter, er det, at Kejseren saa ofte kommer saa galt af Sted paa Grund af den ulykkalige Evne til at lade Munden sige, hvad Hjertet føler. Den tyske Kejser er ikke nogen Træmand, men et Menneske, som er opfyldt af de forskelligste Stemninger, hvilke han saa giver Udtryk, naar han faar Lejlighed dertil.

Naar Kejseren i det berømte Interviem meddeler, at han er en Ven af England, saa kan man vist snarere forandre Udtrykket Ven til Beundrer. Englands udmærkede Flaade har da ogsaa altid staaet for Kejser Wilhelm som Udtrykket for hans højeste Beundring — en Beundring, som har givet sig Udslag i de storslaaede tyske Flaaderustninger, i hvilke Kejser Wilhelm har været Sjælen baade først og sidst.

Derfor kom det ogsaa Kejseren ubelejligt i Sommer, da Kong Edvard netop ankom til Cronberg for at tale med sin Søsterson, Kejser Wilhelm, om Indskrænkningen af Rustningen til Søs baade for Englands og Tyskflands Vedkommende. Da saa Englands Statssekretær Sir Charles Hardinge fremlagde de engelske Forslag om en Standsning af Rustningerne til Søs, viste det sig ogsaa straks, at Kejseren slet ikke kunde gaa ind paa Tankegangen, men nøjedes med at henvise til Tyskflands Flaadeprogram, som var fastsat til 1911.

„Wiener Allgemeine Zeitung" meddelte ogsaa forleden fra velunderrettet Side, at Affkeden mellem de to Herskere ved denne Lejlighed var meget kølig.

Kejser Wilhelm har i længere Tid været irriteret over alle de Angreb, som der i den engelske Presse har gentaget sig mod Kejseren og Tyskland, og ud fra en saadan Stemning er det berømte Interview faldet.

Men i Stedet for at knytte England nærmere til sig har Kejseren kun opnaaet at gøre den engelske Selvfølelse mere fremherskende. Og har Kejseren villet sætte Frankrig og Rusland sammen mod England ved i Interviewet at henvise til den paatænkte Konference mellem Magterne for at redde Boerrepublikkerne, saa har han ogsaa paa det Punkt kun opnaaet dette: at den engelske Presse kun betragter Ruslands og Frankrigs Handlemaade under Boerkrigen som et historisk interessant Faktum, hvilket aldeles ikke rokker ved den nuværende internationale Stilling.

Som man ser, hele den maaske gode Hensigt, som Offentliggøreren af Interviewet har haft, er gaaet i Vadsken, og Kejseren staar i Dag mere ene i Tyskland, end han nogen Sinde tidligere har gjort.

Lige efter at disse Linier er nedskrevet kommer Telegrafen med Bud om, at Kejser Wilhelm har maattet bide i det sure Æble og givet det Løfte, som hele det tyske Folk har ventet paa med Længsel. Kejseren følte sig forundret over den overdrevne Kritik, som han betragter som ukorrekt. Fakta er imidlertid dette, at Kejseren har gjort en Indrømmelse; men, at Kejseren vil kunne holde sit Løfte, betvivler vi meget, dertil er han alt for meget af en oprindelig Natur og for lidt af en Umand at være. Han, som saa ofte har ment og saa ofte omtrent har sagt: Vi og Tyskland — vi er eet, at han skulde holde sin Mund, naar Stemningen har grebet ham, synes fast utroligt. Den meget aktive Rolle han har spillet i tysk Politik taler derimod paa en Maade, som Fremtiden ogsaa nok skal faa Beviser paa. Man stille sig blot afventende.

Et Dansk-Lutherst Hospital.

Der har været en stor Velsignelse over det Arbejde, som „Den forenede Kirke" udfører. Og med Tak til Gud kan vi sige, at det er lykkedes at optage de væsentlige Arbejdsgrene, som følger med det evangelisk-lutherske Missionssyn.

Det Omraade, hvor vi endnu er fattigst, er dog aabenbart: Barmhjertigheds-Arbejdet.

Ganske vist har vi taget fat paa at række de forældreløse en reddende Haand.

Og Sanatorie-Virksomheden i Brush, Colo., er et skønt Vidnesbyrd om, at Herren storlig velsigner den Mand og det Samfund, som ogsaa paa Barmhjertigheds-Omraadet tager Missionen op.

Men naar vi ser hen til den kristne Kirkes Historie — lige fra den store Basilius' Dage, op gennem Middelalderen og specielt til den lutherske Diakoni-Udvikling i forrige Aarhundrede, maa vi indrømme, at vi som Kirkesamfund burde naa den store Dag, da vi havde vort eget Hospital.

Dermed vil vi ingenlunde sige, at Sanatoriet i Brush ikke skulde kunne kaldes vort eget Hospital. Men det er jo klart, at det ikke kan udføre den almindelige Opgave som Hospital for vort Samfund. Dertil ligger det for langt borte fra Samfundets givne Midtpunkt og har tillige den med et almindeligt Hospital uforenelige Opgave at tage sig specielt af de brystsyge.

Men Hovedvanskeligheden finder vi dog deri, at det ligger i saa lille en By, fjernt fra de Centrer, hvor de bekendte Special-Kirurger vil kunne findes. Vi mener derfor, at naar Samfundet en Gang skulde optage den vigtige Missionsgerning at kunne kalde de syge til sig, som skal undergaa en eller anden Operation, maa det have et Dansk-Lutherst Hospital i en af de store Byer, hvor til saadanne syge af Hensyn til Lægehjælpen altid vil søge.

Her skulde da nærmest blive Tale om Chicago, Minneapolis eller Omaha.

Nu maa Samfundets Medlemmer søge til de svenske, norske eller amerikanske Hospitaler, og hvor mange har ikke maattet sukke under, at de ikke paa Sygelejet kunde faa Guds Ords Trøst og Hjælp paa deres Modersmaal og i hel Forstaaelse med den Aand og det Livssyn, som ved Guds Naade er bleven vort Samfund beskaaret.

Enhver, der har aandelig Forstaaelse af Evangeliets Kraft og Velsignelse, ogsaa paa Sygelejet, ikke at tale om paa Dødslejet, vil være enig med os i, at det vilde blive en herlig Naade for os som Samfund at kunne røgte ogsaa „et Hospital for Herren". Det forekommer os, at denne Tanke burde tages under alvorlig Overvejelse paa vort Aarsmøde, saa vi danske ogsaa her kunde komme op i Linie med de andre lutherske Samfund.

Man siger ikke hertil, at vi ikke er stærke nok til at tage denne Byrde paa os. Siden det er vor Herres Jesu Mening, at hans Kirke paa Jorden skal gøre Barmhjertighed vil han ogsaa give os Kraften til dette, naar vi ser hen til ham og forventer store Ting af ham.

Tillige er det en Kendsgerning, at det er meget lettere at samle Mennesker om en Barmhjertighedsgerning og faa en rigelig Gave dertil, end til noget andet Missionsarbejde.

Det har længe været vor Hensigt at fremsætte denne Tanke, men Tiden har næppe været gunstig før nu. Uden Enkeltheder fremsættes den, fordi der vil blive Lejlighed nok for dem senere hen, hvis det skulde vise sig at Samfundet er rede til at tage Sagen under Overvejelse.

Lad derfor Tanken flyve ud som en Due med Oliebladet. Det kunde jo saa være, at Duen en Dag fandt Arken, og at Arken viste sig at være „Den forenede danske Kirke".

Samles vi om en saadan Opgave — for det skulde være en udelukkende Samfunds-Opgave — vil der maaske blive rigtigt kønt grønt paa Jorden for os, som der var det for Noah og hans.

Og i saadan Vaartid glemmer man heldigvis saa meget, som netop helst skulde glemmes — ogsaa i et Samfund — eller maaske netop der.

Vidsyrle.

Professorbesøg.

Foruden hvad vi meddelte i Tirsdags under „Dansk-Amerikansk", skriver Dansk-Amerikansk Selskab til os:

Ligeledes er det enstemmigt besluttet at sende officiel Indbydelse til Professor Vilh. Andersen ved Københavns Universitet om at besøge Amerika i Efteraaret 1910. Professor Andersen, der er en af Danmarks ypperste Talere, vil gæste baade By og Land, og samtidig med at holde en Række populære Foredrag om dansk Litteratur vil Professoren give Oplæsninger af danske Forfatteres, særlig Holbergs, Værker. Professor Andersen vil ogsaa tale ved flere amerikanske Universiteter.

— Samtidig med at Professor Nicholas Butler, der fornylig besøgte København, meddeler Dansk Amerikansk Selskab, at den danske Professor, der paa Columbia Universitetets Indbydelse gæster Amerika, definitivt kommer i 1909, udtaler Hr. Butler, paa Selskabets Opfordring, at Columbia Universitetet med Glæde samtykker i at samme Professor, for saa vidt han maatte ønske det, ogsaa rejser Vest paa for under Dansk-Amerikansk Selskabs Ledelse at holde Foredrag ved derværende Universiteter.

Et forøget Krav til vor Offervillighed i vort Indremissionsarbejde.

Ved vort nyligt afholdte Kirkeraadsmøde i Blair, Nebr., blev vi blandt andet ogsaa stillet over for den Sag, at vor mangeaarige Medarbejder og Samfundssekretær, Pastor L. Johnsen, saa sig nødsaget til enten at nedlægge sin Præstegerning eller ogsaa — om en saadan Udvej gaves — rejse hen til en Egn, hvor Klimaet var af saadan Beskaffenhed med saa velgørende Kræfter for ham, at han der kunde fortsætte den for ham kære og velsignelsesrige Præstegerning.

Pastor L. Johnson har i afvigte Sommer — ved Hjælp af hans Menigheds Villighed og Opofrelse — forsøgt sig i den Retning paa forskellige Strøg ude paa Vestkysten med meget tilfredsstillende Resultater.

Det er ude i Syd Californien. Et længere Ophold dersteds øvede en saa god Indflydelse paa ham, at han kom helt rask og fornyet tilbage.

Men kun et kort Ophold her denne Side af Bjergene har igen bevirket et Tilbagefald.

Der var altsaa kun eet Valg for vor Ven og Broder at gøre: Nedlægge Præstegerningen eller rejse Vest til Cal.

Samtidig med denne for os andre Kirkeraadsmedlemmer vemodige Meddelelse var en anden Meddelelse kommet os i Hænde, denne nemlig, at der i Syd California lever en stor Skare af vore Landsmænd uden Guds Ords Forkyndelse og Sakramenternes Forvaltning.

Hertil kom, at der var indløbet det bestemte Spørgsmaal fra Pacific Kreds' Sekretær: Kan ikke den forenede danske Kirke gøre noget for at optage et Missionsarbejde i Syd California?

Hvad skulde vi sige til alle disse forskellige ejendommelige Omstændigheder, hvis vi da ellers vilde lytte til Herrens Røst og vort Folks aandelige Nød.

Vi lod Svaret lyde til vore Hjerter: „Dette kommer fra Herren!"

I Tro til Herren og Samfundsvenner besluttede vi andre Kirkeraadsmedlemmer at udstede et Missionskald til Pastor L. Johnson for Syd California med Los Angeles som Udgangspunkt og med en Løn af $800.

Det er altsaa denne Beslutning, taget i Tillid til Herren og Samfundsvenner, der stiller nye Krav til vor Offervillighed.

Op til Dato har vi haft Midler nok i vor Missionskasse; men nu bliver Kravene jo betydelig større.

Med det samme et Overblik paa Situationen, som den er for nærværende, eller Pengekravene saaledes som de stilles til os for Øjeblikket:

a) Til Emmigrantmissionen i Boston, Mass. og i New York hver Maaned $20.00.

b) Herefter til Pacific Kreds, eller Oakland- og Los Angelesmissionerne $91.00 hver Maaned.

c) Her i Centralstaterne er Maanedskravene ca. $70.00, hvilket tilsammen udgør en maanedlig Udbetaling af $187.00.

Om vi nu ikke skal fremmøde til Aarsmødet med Gæld i vor Indremissionskasse, maa der indsamles en Sum af $1,300.00 endnu førend Aarsmødet.

Det er imidlertid min udelte Tillid til eder, kære Samfundsvenner, at saa snart I nu hører og læser denne Meddelelse, dels om vor mangeaarige Sekretærs Stilling og dels om den aandelige Nød, hvori saa mange af vore Landsmænd er, saa vil en hel Flok lægge „en rundhaandet Offergave" paa Herrens Missions-Alter.

Men foruden de mange individuelle Gaver, som vi forventer maa strømme ind ved denne Meddelelse i vort Samfunds Indremissionskasse, maa det være mig tilladt at henlede Embedsbrødres og Menigheders Opmærksomhed paa en god Anledning, hvor en velsignet Begyndelse kunde gøres.

Det er ved at optage et Offer paa vor nationale Takkedag den 26. Nov. til Indremissionen.

At bringe Herren rigelig af de Midler, han har betroet os, det er saa langfra „forfærdelig", som mange gerrige Mennesker siger, at det meget mere er en stor Velsignelse og Naade mod os; thi Gud elsker en glad Giver.

Uden Evangeliet, uden at Guds Ord og de hellige Sakramenter bliver bragt ud til vore Landsmænd og Hedningerne — gaar de fortabt.

„Omvender eder og tror Evangeliet," det er Skriftens uomstødelige Ord; men Guds Folk, hvordan skal Mennesker kunde omvende sig, om ikke Evangeliet bæres hen til dem; men Evangeliet bæres ikke ved Engle, selv om de, er Bevogtere og Befordere deraf, nej, men ved Guds levende Menighed eller Børneskare paa Jord.

O, hvor velsignet at være med i dette Herrens store Redningsarbejde paa Jord.

Guds Folk, lad en hellig Begejstringens Ild gribe os for — „Sjælenes Frelse" baade hjemme og ude.

Ja, maa Herren fylde os alle — Embedsbrødre og Menigheder med Kristi hellige Missionssind og Opofrelse.

Med Fredens og Kærlighedens Hilsen.

Eders hengivne
G. B. Christiansen.

Kaptajn Trolle i Berlin.

Den 7. Nov. holdt Kaptajn Trolle — „Danmark"-Ekspeditionens Leder efter Mylius Erichsens Død — Foredrag om Ekspeditionen i de tyske „Gesellschaft für Erkunde".

Foredraget, der bl. a. overværedes af den danske Gesandt, Kammerherre Hegermann-Lindencrone, modtoges med stærkt Bifald. Selskabets Formand udtalte efter Foredraget en Tak til Foredragsholderen og fremhævede, at i mange Aarhundreder har intet Land bidraget saa meget til Udforskningen af Grønland som Danmark.

Der vil nu blive foranstaltet en Udstilling af henved 200 Billeder fra Grønland.